TURINYS

Žodis skaitytojui 5

VILNIAUS UNIVERSITETAS: POLITINĖS IR ISTORIOGRAFINĖS KOLIZIJOS (vietoj įvado).
Doc. A. Bumblauskas 7

I. UNIVERSITETO ĮKŪRIMAS.
Prof. E. Gudavičius 17

UNIVERSITETO IŠTAKOS 17

Mokyklų atsiradimas Lietuvoje 17
Žinių ir mokymo lygis 18
Viduriniojo mokslo susiklostymas 29
Vilniaus jėzuitų kolegija 32

VILNIAUS AKADEMIJOS ĮSTEIGIMAS 37

II. ACADEMIA ET UNIVERSITAS VILNENSIS (1579–1773) 41

ANKSTYVOJI UNIVERSITETO RAIDA.
Prof. E. Gudavičius 41

Akademijos struktūra ir mokymo organizavimas 41
Mokslo pobūdis ir lygis 45

SENOJO UNIVERSITETO SUKLESTĖJIMAS (1600–1655)
Prof. A. Šidlauskas 52

Universiteto administracinis valdymas 52
Mokslo laipsniai 56
Rektoriai ir profesoriai 62
Universiteto studentai 65
Filologijos dalykai Vilniaus universitete 70
Lituanistika Vilniaus universitete 74
Lietuvos istorija universitete 79
Filosofija Vilniaus akademijoje 82
Teologijos dalykai akademijoje 86
Teisės fakulteto organizavimas 91
Universiteto biblioteka ir spaustuvė 93

UNIVERSITETO NUOSMUKIS IR BANDYMAI PERSITVARKYTI (1655–1773) 96

Nuosmukio priežastys 96
Kelias į pertvarkymus. Filosofija ir gamtos mokslai universitete 97
Istorijos dėstymo pradžia universitete. Lituanistika 100

III. LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAIKŠTYSTĖS VYRIAUSIOJI MOKYKLA (1773–1803).
Prof. A. Šidlauskas 103

EDUKACINĖ KOMISIJA 103

Komisijos įkūrimas 103
Komisijos nariai 104
Komisijos veikla 106

UNIVERSITETO REFORMOS 108

Esminiai pertvarkymai 108
Vilniaus universiteto iškilimas 111

Kiti universiteto pertvarkymai 113

NAUJOS TENDENCIJOS LIETUVOS MOKSLE 117

Matematika ir astronomija 117
Gamtos mokslai 118
Medicina 119
Teisė 121
Istorija 122
Filologija 123
Filosofija 123
Architektūra ir dailė 124
Biblioteka ir spaustuvė 125

IV. IMPERATORIŠKASIS VILNIAUS UNIVERSITETAS (1803–1832).
Prof. M. Jučas 127

MOKSLAS IR MOKYMAS 127

Bendroji raida 127
Fizikos ir matematikos skyrius 129
Medicinos skyrius 136
Moralės ir politinių mokslų skyrius 139
Literatūros ir meno skyrius 145
Lituanistika 148

UNIVERSITETO ŪKIS 164

Universiteto finansai 164
Universiteto pastatai 167

V. VILNIAUS UNIVERSITETO PALIKIMAS IR ATKŪRIMO PROJEKTAI.
Dr. A. Kulakauskas 169

VILNIAUS MEDICINOS-CHIRURGIJOS AKADEMIJA 169

Įkūrimas, struktūra, dėstomieji dalykai 169
Profesoriai 172
Studentai ir studijų tvarka 174
Akademijos uždarymas 174

VILNIAUS ROMOS KATALIKŲ DVASINĖ AKADEMIJA 176

UNIVERSITETINĖS TRADICIJOS ŠVIESA 178

Astronomijos observatorija 178
Vilniaus medicinos mokslinė draugija 179
Kitos buvusio universiteto patalpose veikusios įstaigos 180
Svarbesni Lietuvos kultūrai buvusių Vilniaus aukštųjų mokyklų profesorių ir auklėtinių darbai 180

VI. VILNIAUS UNIVERSITETO ATKŪRIMAS IR DU JO RAIDOS KELIAI (1918–1940) 187

UNIVERSITETO ATKŪRIMAS (1918–1919).
Doc. S. Ieglevičius .....

1939 m. Lenkijos tragedija ir Vilniaus universitetas 235
Lietuviškojo universiteto kūrimo Vilniuje paruošiamieji darbai 237
Lietuviškojo universiteto formavimo Vilniuje pradžia 238

Studentų kontingentas
ir jų nuotaikos 280
Mokymas ir auklėjimas 284

VILNIAUS VALSTYBINIS
VINCO KAPSUKO
UNIVERSITETAS (1955–1990) 286

Struktūra ir materialinės bazės raida 286
Akademinio atsinaujinimo pradžia .. 289
Antinacionalistinė kampanija 291
Žlugusių vilčių metai 296
Universiteto mokslas: laimėjimai ir
praradimai 301
Akademinis jaunimas: priėmimas,
mokymas, idėjinis niveliavimas 309

IX. VILNIAUS UNIVERSITETAS
KELYJE Į EUROPĄ:
VIZIJA IR TIKROVĖ.
Prof. R. Pavilionis 319